

POG ED 2020

Javnofinančni presežek drugič zapored naj ne uspava Slovenije pred dolgoročnimi ekonomskimi in družbenimi izzivi



Dušan MRAHAR

Letošnji izbor ekonomskih kazalcev Slovenije omogoča jasno in prebrano ilustracijo glavnih poudarkov članek v letalnem Pogledu 2020, ki se nanašajo na dolgoročno gospodarska gibanja.

Grati najpomembnejših makroekonomskih kazalcev omogočajo spremljanje glavnih trendov gospodarskih gibanj. Pri vseh vidimo, da so bili leta 2018 izredno ugodni.

- rast BDP je bila sicer nekoliko nižja kot leta 2017, le vedno pa več kot dvojnokrat rasti evrskega obseja,
- spet je bil dosežen drug slovenski BDP na prebivalca, popravilnega za različno raven cen, glede na povprečje EU, tokrat na 87 odstotkov, kar je bil nazadnje leta 2009,
- nadalje vidimo večja zmanjšanja brezposelnosti, še posebno mladih, • veliko je bilo znižanje vseh vrst zadolženosti (države, gospodarstva, prebivalstva, do tujine),
- posebej so obrabne mere za državni dolg Slovenije spet padle bolj kot za povprečje evrskega obseja (območja evroskega),
- obrabljali smo ogromen presežek pri podvajanju s tujino, prikazan v nekaterih deležih plačilne bilance.

Še posebej naj omenim rezultate, ki bo del v analize slovenske ekonomske politike, to je bil ne samo drugič zapored dosežen javnofinančni presežek, temveč njegov velik povečanje (o 0,1 odstotka na 0,6 odstotka BDP), in to v ugodnem letu 2018. Bena dvema je k temu poleg stritnega upoštevanja zakonitih omejitev fiskalnega pravila ministrstva za finance, hitrejšega prispevanja produktivnih in inovativnih podjetij, tako imenovani demografski problemi. To sem upošteval tudi pri izboru novih graf, katerih vsebino lahko in informacijo, ki jo s svojimi vrednostmi poročanja, ostem v nadaljevanju.

V pogledu 2020 sva s kolegom Jožetom Sambetom pokazala, da je rešitve treba najprej iskati v povečanju delovno aktivnega prebivalstva in produktivnosti dela. Le tako bomo lahko dosegali večje rasti in s tem višji razpoložljivi dohodek na prebivalca, ki je glede družbene stabilnosti primernejši kazalec kot BDP na prebivalca. Sicer je razpoložljivi dohodek na prebivalca, popravljen za časovno moč, lani vrednostno spet zrastle, a premalo, da bi zrasli v primerjavi s povprečjem EU – ostal je pri 81 odstotkih, hkrati pa pod 87 odstotki povprečja EU, je dosegnemo pri BDP na prebivalca. Tako nizki rezultat se dobro sklada z nizko ravnjo produktivnosti dela (82,7 odstotka EU), pa tudi nizki produktivnosti dela (1,5 odstotka leta 2018). Ta kazalca jasno kažejo potrebo smer ukrepov, pri čemer so za rast produktivnosti izredno pomembne zasebne investicije, za njih pa razpoložljivi lastniški kapital (domači in tuji). Makroekonomske domovnosti lastniškega kapitala, naklonske v slovenski nefinančni pogodja, v primerjavi z drugimi državami evroskobečja ne bi mogli biti jasniji. Podjetnik: nalozbe lastniškega kapitala v Slovenijo so negativne, saj je njihov obseg skozi leta daljš pod polovico tistega v evroskobečju. Tudi zato niska produktivnost in njena niska rast.

Pri tem splošno prederbenim gospodarstva z dejavnimi za javni sektor, ki naj bi zniževala produktivnost, ni mogoče kar enostavno priti, saj od višine inzih odobri javnih izdatkov v BDP vrtinjo pada in je bil lani le 3,3 odstotne točke pod povprečjem evroskobečja. Druga stvarde sta seveda struktura in učinkovitost izdatkov.

Na prvi pogled se zdi, da sta zaposlenost prebivalstva, ki je bila leta 2018 izkoristen vir razpoložljivega dohodka na prebivalca. Venča bi se morala na splošno po državi, ki so bile pri delovnem aktivnem prebivalstvu najuspeljnejše (na primer Švedska). Za te ugotovitve, da resno zaostajamo pri najgibljivi in najstarejši koorti za delo mnogega prebivalstva in v dejstva tisti, ki naskočijo v delovno dovolj brez socialnih transferjev. Tu so precejšnje rezerve.

Pogled je strokovna publikacija Zdrženja Manager, ki nastaja v sodelovanju z Observatorijem ZM za konkurenčnost in povečevanje družbene blaginje. Vsakga četrta leta izhaja v partnerstvu z Delom na stranskih Čimnikih, ki pa bereva, vsako leto pa kot samostojna publikacija. Njen namen je osvoboditi in izobrazevanje odločevalcev in javne javnosti o razvojne ekonomske politike ter razvojnih izzivih Slovenije v evroskobečju, spodbujanje aktivnega dialoga s strokovnimi javnostmi, socialnimi partnerji in mediji v razvojnih vprašanih Slovenije in EU ne smiselne dobiti inovacijskih in uspešnih rezultatov razvoja in zagotavljanja blaginje.

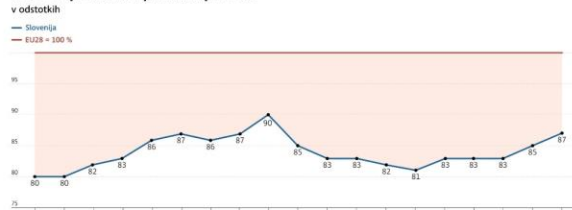
Takšno gospodarsko rezultate, izredno in ugodni razmeram za nadaljnji razvoj, pomjemo tudi kot konkurenčnost države. V tem smislu želimo s Pogledom prispevati k osvoboditvi in umnem upravljanju države, takem, ki čim več prednostno vsaka znanja med sabojance na pestivni spirali družbenih odnosov in ki s krepitvijo skupne vizije državljanov zmore pretiskati čas.

Člankovni urednik Pogleda je Jurij Glavčičević. Observatorij ZM je strokovna skupina, ki deluje kot strokovni organ Zdrženja Manager, ki urena svoje mojo vstopno delovanje kot anglažirana intelektualna platforma skupne evroskobečju (obisk tujih ali moških trati) in doveznika in evroskobečju postora. Nastajajo ga širše vodstvo Zdrženja ter izbrani strokovnjaki s področja gospodarstva in drugih znanosti in poklicev. Deluje kot poverljivi in uspešni odbor publikacije Pogled.

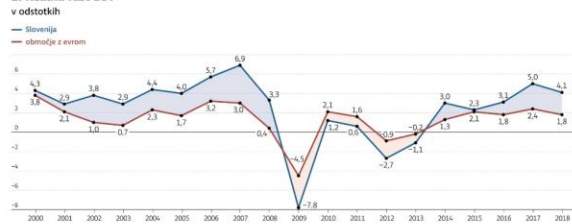
Predsednik Observatorija ZM je prof. dr. Dušan Mrahar. Letno in četrtno izdaje Pogleda so na voljo tudi: <https://www.zdrzenje-manager.si/n/bozoz-znanja-pogled/>

Vsi podatki so grafičano: Eurostat, evropska komisija in ECB

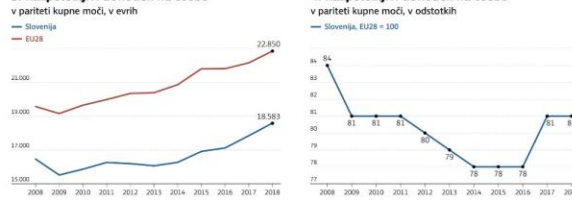
1. BDP na prebivalca v pariteti kupne moči



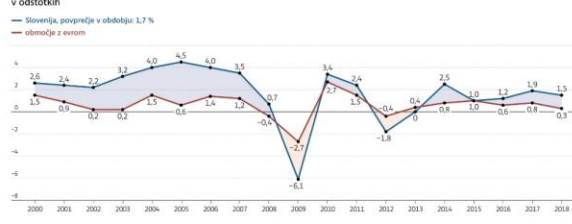
2. Realna rast BDP v odstotkih



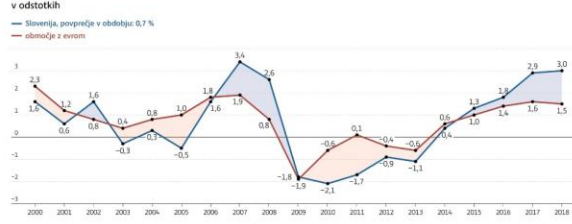
3. Razpoložljivi dohodek na osebo v pariteti kupne moči, v evrih



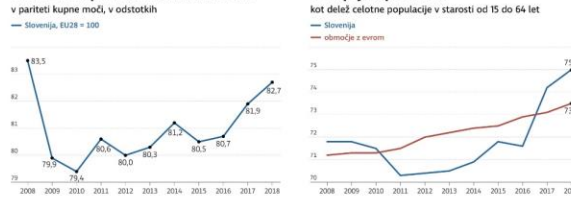
5. Realna rast produktivnosti dela na osebo v odstotkih



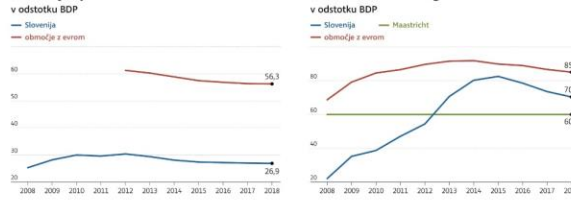
6. Rast zaposlenosti v odstotkih



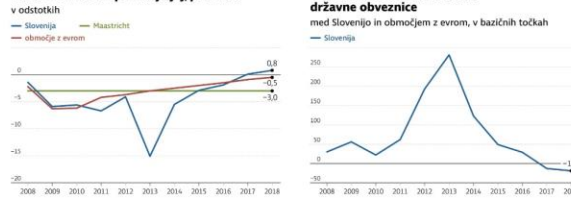
7. Nominalna produktivnost dela na osebo kot delež celotne populacije v odstotkih



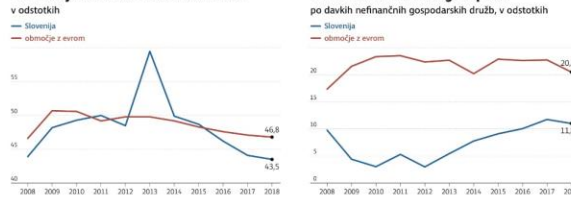
10. Posojila prebivalstvu v odstotku BDP



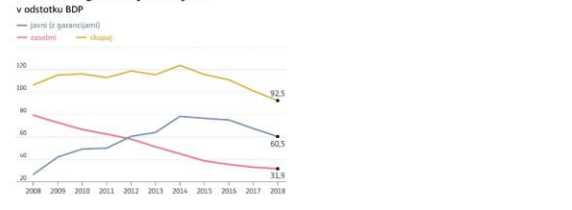
13. Javnofinančni primanjkljaj/presežek v odstotkih



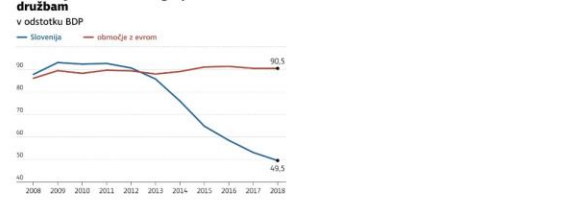
16. Delež javnofinančnih izdatkov v BDP v odstotkih



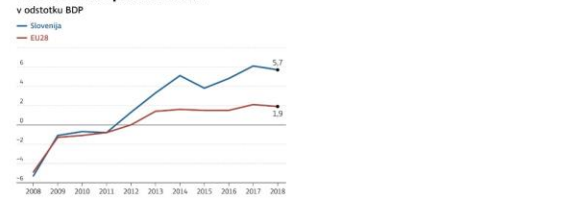
9. Bruto dolg Slovenije do tujine v odstotku BDP



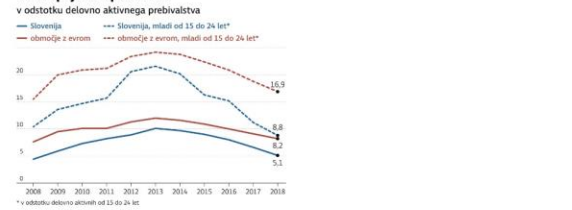
12. Posojila nefinančnim gospodarskim družbam v odstotku BDP



15. Tekoči račun plačilne bilance v odstotku BDP



18. Stopnja brezposelnosti v odstotku delovno aktivnega prebivalstva



POG ED 2020

KONKURENČNOST, INOVATIVNOST IN POT DO RAZVOJNEGA DOGOVORA

4. december 2019 | Ekonomska fakulteta v Ljubljani | 9.00 – 13.30

DELO Programski partner Zdrženja Manager

VSAK UDELEŽENEC DOGODKA PREJME IZVOD PUBLIKACIJE.